

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžak/2/2017
Identifikačné číslo spisu: 7016200950
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7016200950.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobcu): W. E. C., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Vietnamská socialistická republika, trvale bytom v krajine pôvodu N. N., okres I., provincia W. U., Vietnamská socialistická republika, t. č. Útvar policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúnková 14, Sečovce, Slovenská republika, zastúpeného Centrom právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, 810 00 Bratislava, IČO 307 988 41, Kancelária Košice, Moyzesova 18, 040 01 Košice, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/4/2016-30 zo dňa 16. novembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/4/2016-30 zo dňa 16. novembra 2016 mení tak, že rozhodnutie žalovaného č. ČAS : MU-PO-89-15/2016-Ž z 24.06.2016 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva právo na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. ČAS: MU-PO-89-15/2016-Ž zo dňa 24. júna 2016 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) žalovaný v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 480/2002 Z.z.“) zamietol žiadosť sťažovateľa o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade žiadateľ odôvodňoval svoju žiadosť inými skutočnosťami, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, § 10, § 13a alebo § 13b zák. č. 480/2002 Z.z. Poukázal na to, že v pohovore uviedol ekonomické dôvody, ktoré ho viedli k odchodu z krajiny a

zdôraznil, že zákon o azyle nerieši problém ekonomických migrantov a ak je osoba vedená čisto ekonomickými pohnútkami ide o ekonomického prisťahovalca a nie o utečenca. Konštatoval, že žiadateľ pri dôvodoch svojej žiadosti ďalej uviedol, že patrí k národnostnej menšine Ede, ktorá je v krajine pôvodu utláčaná a príslušníci tejto menšiny nemajú rovnaké práva ako ostatní obyvatelia Vietnamu. Podľa zadovaných dostupných informácií vietnamská vláda pokračuje v aplikovaní protichodnej politiky voči menšinám a domorodým skupinám v oblasti vysočín; na jednej strane ubezpečuje obyvateľstvo, že uznáva význam týchto skupín a chce riešiť ich konkrétne problémy, ale na druhej strane prijíma rozhodnutia a programy, ktoré majú na tieto menšiny negatívny dopad; zákon všeobecne zakazuje diskrimináciu etnických menšín, ale miestne úrady v niektorých provinciách konali v rozpore s vnútroštátnymi zákonmi. Pripomenul, že žiadateľ uviedol, že osobne nemal žiadne problémy v súvislosti s tým, že patrí k národnostnej menšine Ede. Podľa názoru žalovaného dôvody žiadosti o azyl tak, ako ich žiadateľ opísal, nesvedčia o opodstatnenosti jeho strachu žiť vo Vietname, ani o žiadnej diskriminačnej činnosti závažného charakteru a opakovania sa, ktorá by bola namierená voči jeho osobe.

3. Žalovaný v rozhodnutí ďalej uviedol, že vyhodnotil aj alternatívu reálnej hrozby vážneho bezprávia v prípade jeho nedobrovoľného návratu do krajiny pôvodu a konštatoval, že na základe dostupných informácií vykonanej analýzy bezpečnostnej a politickej situácie vo Vietname možno vylúčiť, že by bol za opustenie krajiny stíhaný a podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu.

II.

Konanie na krajskom súde

4. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci azylu podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- Podľa jeho názoru žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil;
- uviedol, že v krajine pôvodu patrí k menšine Ede, ktorá je potláčaná a diskriminovaná;
- počas jeho pobytu v azylovom zariadení bol násilne zavlčený do inej krajiny, pričom zároveň poukázal aj na dôkaz o jeho zaradení do Programu MV SR na podporu obetí obchodovania s ľuďmi, a je teda osobou v zraniteľnom postavení, čím žalovaný v konaní ani rozhodnutí vôbec nezaoberal;
- poukázal na vlastnosti správneho rozhodnutia vyplývajúce z ustanovenia § 46 Správneho poriadku a pripomenul, že podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov) je správny orgán povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie a pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania;
- poukázal na ust. § 9 zák. č. 480/2002 Z.z., v zmysle ktorého ministerstvo môže udeliť azyl z humanitárnych dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8 a v tej súvislosti na dôvodovú správu k zákonu o azyle, kde sa uvádza možnosť udeliť azyl z humanitárnych dôvodov neúspešným žiadateľom o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo prestarnutých osôb, teda osôb v zraniteľnom postavení, čo je prípad žalobcu.

5. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 207 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru, že jej nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov :

- námietku nedostatočne zisteného skutkového stavu veci zo strany žalovaného, na základe ktorého dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a tým aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci vyhodnotil ako nedôvodnú;
- skutočnosti, ktorými sťažovateľ odôvodnil svoju žiadosť o azyl považoval za dôvody osobného a ekonomického charakteru, ktoré s poukazom na ustanovenie § 12 ods. 1 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z. majú za následok zamietnutie žiadosti;
- konštatoval, že nebolo povinnosťou žalovaného za žiadateľa o azyl vyhľadávať aj iné, ako ním prezentované dôvody žiadosti o azyl;
- k zaradeniu sťažovateľa do programu obetí obchodovania s ľuďmi uviedol, že sťažovateľ sa nestal obeťou obchodovania s ľuďmi v krajine pôvodu, resp. na svojej ceste z krajiny pôvodu na územie Slovenskej republiky, ale mal sa ňou stať až na jej území, keď bol podľa jeho vlastného vyjadrenia odvlčený z pobytového tábora, danú skutočnosť, však z právneho hľadiska nemožno subsumovať pod

dôvody, v zmysle ktorých možno takejto osobe udeliť azyl resp. poskytnúť doplnkovú ochranu;
- k namietanému neudeleniu azylu z humanitárnych dôvodov uviedol, že zo žiadneho ustanovenia zák. č. 480/2002 Z.z., ani zaužívanej súdnej praxe nevyplýva povinnosť žalovaného zaoberať sa podmienkami možnosti udelenia azylu z humanitárnych dôvodov v každom prípade;
- sťažovateľ nepoukazoval na žiadne iné dôvody, v zmysle ktorých by mala byť zo strany správneho orgánu vedená správna úvaha v zmysle ustanovenia § 9 zák. č. 480/2002 Z.z.;

6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Krajský súd v Košiciach správnu žalobu podľa § 219 ako nedôvodnú zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že krajský súd:

- nesprávne vyhodnotil žalobný bod sťažovateľa o neaplikovaní ust. § 9 zák. č. 480/2002 Z.z., nakoľko žalovaný bol povinný sťažovateľom tvrdené skutočnosti podradiť pod príslušný dôvod pre udelenie azylu;

- nesprávne posúdil skutočnosť, že sťažovateľ je osobou zaradenou do programu ochrany a podpory obetí obchodovania s ľuďmi, pričom základnou podmienkou je aby sa nezistili dôvody podľa § 8 a neúspešný žiadateľ je vzhľadom na okolnosti jeho veci v postavení, ktoré môžu odôvodňovať udelenie azylu z humanitárnych dôvodov.

9. Sťažovateľ pre podporu prezentovaných sťažnostných bodov argumentoval najmä tým, že pre posúdenie jeho prípadu je nepodstatné kedy a kde sa stal obeťou obchodovania s ľuďmi, pretože podmienka, ktorú krajský súd v napadnutom rozsudku prezentoval (t.j. že obchodovaniu s ľuďmi musel čeliť v krajine pôvodu, resp. počas cesty na územie Slovenskej republiky) zo zákona č. 480/2002 Z.z. nevyplýva a pokiaľ z konania vyplynuli takéto skutočnosti, mal sa žalovaný zaoberať aj ust. § 9 bez toho, aby musel sťažovateľ o to sám požiadať.,

10. Vzhľadom na vyššie uvedené v spojení s príslušnými ustanoveniami zák. č. 480/2002 Z.z. a právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrenom v rozsudku pod sp. zn. 1Sža/12/2010 ako aj s ohľadom na špecifické postavenie sťažovateľa ako obeť obchodovania s ľuďmi mal za to, že splnil podmienky pre udelenie humanitárneho azylu podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. a preto je oprávnený, aby mu bolo rozhodnutím žalovaného priznané postavenie utečenca.

11. Navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

B)

12. Žalovaný v stanovisku z 18.01.2017 k vyššie uvedeným sťažnostným bodom uviedol, že sa s právnym názorom krajského súdu stotožňuje a zároveň podotkol, že sťažovateľ nepreukázal, že by u neho boli splnené predpoklady pre udelenie humanitárneho azylu.

13. K rozsudku, na ktorý sťažovateľ poukázal uviedol, že tento nemožno aplikovať na predmetný prípad.

Sťažovateľovu snahu o udelenie azylu z humanitných dôvodov považuje iba za snahu o využitie jeho zaradenia do programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi, z ktorého bol neskôr vyradený. Na svoju traumatizáciu údajným odvlčením poukazyval po prvýkrát až v správnej žalobe.

14. Zdôraznil, že sťažovateľ v priebehu konania pred žalovaným neuviedol, že žiada o azyl z humanitných dôvodov, ani neuviedol žiadne dôvody, ktoré by samé o sebe zakladali dôvod na udelenie azylu z humanitných dôvodov. V ďalšej časti odkázal na svoje vyjadrenie zo dňa 27.07.2016 k žalobe sťažovateľa.

15. Záverom navrhol, aby kasačný súd sťažnosť proti rozsudku krajského súdu zamietol.

IV.

Právny názor kasačného súdu

16. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v lehote včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a napadnutý rozsudok krajského súdu je v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. v spojení s § 230 ods. 1 písm. c) potrebné zmeniť tak, že ruší preskúmané rozhodnutie a vec žalovanému vracia na ďalšie konanie.

Rozhodol v lehote vymedzenej v ustanovení § 458 ods. 1 S.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. marca 2017 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

17. Kasačný súd v súvislosti so sťažovateľom uplatneným kasačným dôvodom uvedeným pod § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p. (t.j. nesprávne právne posúdenie veci /merita/) udáva, že s týmto zákonodarca spája právnu situáciu, kedy krajský súd na správne a zákonným spôsobom zistený skutkový stav (§ 440 ods. 1 písm. f/ S.s.p.) bez vád zaťažujúcich jeho rozhodovanie (písmena a/ až f/) aplikuje právnu normu v merite veci bez možnosti opory v doterajšej ustálenej rozhodovacej praxi kasačného súdu.

18. Vo vzťahu k uplatnenému dôvodu kasačnej sťažnosti, t.j. že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) musí kasačný súd s prihliadnutím na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod (viď aj bod č. 13) zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t.j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu.

19. Navyše právnym posúdením veci je analytická činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje čiastkové právne závery a spätnou aplikáciou vybranej právnej normy preveruje úplnosť a riadnosť fakticky zisteného skutkového stavu. Toto je základným poslaním správneho súdu pri prieskume zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom nielen situácia „res iudicata“ tvorí rozhodovaciu prekážku ale aj ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu ako relevantný precedens v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky vytvára zákonodarcom akceptovanú rozhodovaciu prekážku.

20. V súvislosti s uvedeným kasačný súd konštatuje, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil pochybenie v otázke právneho posúdenia v merite veci odôvodňujúce

potrebu zmeny napadnutého rozsudku krajského súdu a tento dôvod kasačnej sťažnosti preto považoval za dôvodný.

21. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že žalovaný zamietol žiadosť žalobcu ako zjavne neopodstatnenú v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) a potom, čo dospel k záveru, že žalobca odôvodnil svoju žiadosť o udelenie azylu inými skutočnosťami alebo dôvodmi, ako tými, ktoré sú uvedené v § 8, § 10, § 13a alebo § 13b zák. č. 480/2002 Z.z. Poukázal na to, že ide už o jeho druhú žiadosť o udelenie azylu, pričom prvýkrát požiadal o udelenie azylu dňa 16.10.2014 a nakoľko však opustil azylové zariadenie, konanie bolo dňom 31.12.2014 právoplatne zastavené a pri posudzovaní jeho žiadosti v tomto konaní žalobca pri pohovore uviedol predovšetkým ekonomické dôvody, ktoré ho viedli k odchodu z krajiny.

22. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia tiež vyplýva, že sa zaoberal aj tou časťou výpovede žalobcu, v ktorej tento poukázal na to, že je príslušníkom národnostnej menšiny Ede, ktorá je vo Vietname potláčaná a príslušníci tejto menšiny nemajú rovnaké práva ako ostatní obyvatelia Vietnamu. Za účelom preverenia dôvodov žiadosti vykonal v tejto súvislosti aj dokazovanie zadovážením informácií o postavení príslušníkov národnostnej menšiny Ede a ich právach v porovnaní s ostatnými obyvateľmi Vietnamu (Minority Rights Group International a Human Rights Watch 2016, č.l. 30-33 administratívneho spisu žalovaného), z ktorých konkretizoval, že vietnamská vláda pokračuje v aplikovaní protichodnej politiky voči menšinám a domorodým skupinám v oblasti vysočín, keď na jednej strane ubezpečuje obyvateľstvo, že uznáva význam týchto skupín a chce riešiť ich konkrétne problémy, ale na druhej strane prijíma rozhodnutia a programy, ktoré majú na tieto menšiny negatívny dopad. I keď zákon všeobecne zakazuje diskrimináciu etnických menšín, miestne úrady v niektorých provinciách konali v rozpore s vnútroštátnymi zákonmi.

23. Z uvedeného je tak zrejmé, že skutočnosti uvádzané žalobcom v priebehu správneho konania vyhodnotil samotný správny orgán za také, ktoré by mohli nasvedčovať záveru, že opustil krajinu pôvodu pre niektorý z dôvodov podľa § 8 (v danom prípade z dôvodu úvahy prichádzajúceho dôvodu obavy z prenasledovania z národnostných dôvodov resp. príslušnosti k sociálnej skupine) a týmto sa žalovaný (i keď nedôsledne s poukazom na nedostatočný resp. značne stručný výsluch k relevantným otázkam o prípadnej predchádzajúcej skúsenosti alebo obavách k nim sa vzťahujúcim z prípadného návratu) zaoberal a na jeho objektivizáciu vykonal aj dokazovanie.

24. Žalovaný vykonal tiež dokazovanie na vylúčenie hrozby vážneho bezprávia v prípade jeho nedobrovoľného návratu žalobcu do krajiny jeho pôvodu vykonaním analýzy bezpečnostnej a politickej situácie vo Vietname na základe informácií Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce /ODZS/ (str. 38-40 administratívneho spisu), na základe ktorej dospel k záveru o nepreukázaní hrozby neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania za opustenie krajiny resp. individuálnej hrozby podľa definície vážneho bezprávia z dôvodu vnútroštátneho alebo medzinárodného konfliktu vo Vietname, čo tiež odôvodňuje záver o identifikovaní skutočností v priebehu správneho konania, ktoré zrejme podľa správneho orgánu mohli nasvedčovať záveru o hrozbe vážneho bezprávia a teda prípadnému dôvodu pre udelenie medzinárodnej ochrany vo forme doplnkovej ochrany v zmysle § 13a zák. č. 480/2002 Z.z..

25. Vzhľadom na to, že správny orgán identifikoval skutočnosti, ktoré vyšli v priebehu konania najavo a ktoré mohli nasvedčovať existencii niektorého z azylovo relevantných dôvodov odôvodňujúcich udelenie azylu alebo poskytnutia doplnkovej ochrany, zaoberal sa nimi a na ich objektivizáciu vykonal dokazovanie, potom jeho konštatovanie existencie (zjavne) iných ako zo zákona vyplývajúcich dôvodov je nepresvedčivé a jednoznačne odôvodňuje záver, že neboli splnené predpoklady na postup podľa § 12 zák. č. 480/2002 Z.z. a teda zamietnutie žiadosti ako zjavne neopodstatnenej.

26. Ani skutočnosť, že žalovaný po vykonanom dokazovaní (ako v riadnom administratívnom konaní) v konečnom dôsledku vyhodnotil tieto dôvody ako nepreukázané a o žiadosti rozhodol v skrátenej lehote t.j. do 60 dní od začatia konania (§ 12 ods. 3 zák. č. 480/2002 Z.z.) neposkytuje dostatočný právny základ pre opodstatnenosť výroku jeho rozhodnutia o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej v zmysle § 12 ods. 1 písm. a) zák. č. 480/2002 Z.z.. Za daných okolností, keď správny orgán v konaní zo

žiadosti žalobcu resp. výsluchu žalobcu identifikoval skutočnosti, ktoré by mohli nasvedčovať niektorému z dôvodov uvedených v § 8 resp. § 13 odôvodňujúcich prípadné udelenie azylu resp. poskytnutie doplnkovej ochrany, zaoberal sa nimi a v súvislosti s nimi vykonal vo veci dokazovanie, bolo potom, čo došiel k záveru o ich nepreukázaní, potrebné rozhodnúť o neudelení azylu podľa § 13 resp. o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c zák. č. 480/2002 Z.z..

27. Pretože správny orgán takto nepostupoval, táto skutočnosť dostatočne odôvodňuje záver o nesprávnom právnom posúdení veci, čo žalobca namietal už v konaní o správnej žalobe pred krajským súdom, na čo však súd neprihliadol a vytýkané pochybenie ponechal bez povšimnutia, napriek tomu, že inak správne konštatoval, že rozhodnutie s takýmto výrokom je „vo svojej podstate rozhodnutím procesného charakteru, ktorým sa nerozhoduje o veci samej, ale sa ním iba rieši otázka, či podaná žiadosť spĺňa predpoklady pre jej posúdenie v merite“.

28. Trvanie na uvedení presného zákonom predvídaného dôvodu zamietnutia žiadosti nie je podľa názoru súdu samoučelné, pretože okrem legitímnej požiadavky na subsumáciu zisteného skutkového stavu pod zodpovedajúce zákonné ustanovenie, má takéto určenie konkrétneho dôvodu zamietnutia žiadosti vplyv aj na procesné postavenie žalobcu ako možného žiadateľa v konaní o jeho prípadne opakovanej žiadosti, v ktorom by bolo možné zamietnuť žiadosť ako neprípustnú (§ 11 ods. 1 písm. f/ zák. č. 480/2002 Z.z.) práve z dôvodu, že jeho predchádzajúca žiadosť bola zamietnutá ako zjavne neopodstatnená.

29. V nadväznosti na uvedené možno akceptovať aj námietku spochybňujúcu zistenie skutkového stavu v predmetnej veci, pretože v súvislosti s tým treba pripomenúť, že z judikačnej praxe možno vyvodiť, že dôvodmi pre udelenie medzinárodnej ochrany môžu byť také skutočnosti, ktoré vyjdú najavo v priebehu konania a to predovšetkým z vlastnej žiadosti a tiež z výpovedí žiadateľa; nie je preto podstatné, či sú žiadateľom formálne označené ako dôvody, pre ktoré žiada o medzinárodnú ochranu pretože od neho nemožno očakávať takú znalosť azylového práva, aby bol schopný svoje tvrdenia kvalifikovať z hľadiska možných dôvodov pre udelenie niektorej z foriem medzinárodnej ochrany, ale podstatné je či v priebehu správneho konania skutočnosti relevantné z hľadiska možného udelenia niektorej z foriem medzinárodnej ochrany vôbec tvrdí.

30. Pokiaľ teda sťažovateľ vo svojej výpovedi uviedol, že je príslušníkom národnostnej menšiny Ede a zdôraznil, že táto je vo Vietname utláčaná a v porovnaní s ostatnými obyvateľmi nemajú rovnaké práva, nemal byť pohovor s ním ďalej vedený vo všeobecnej rovine bez vyžiadania si konkrétnejších objasňujúcich informácií, v súlade s povinnosťou správneho orgánu viesť zisťovanie skutkového stavu takým spôsobom, aby boli odstránené nejasnosti žiadateľových skutočných dôvodov odchodu z krajiny pôvodu. Je nedostatočné, aby správny orgán obmedzil skutkový rámec žiadosti o udelenie medzinárodnej ochrany tak, že sa zaoberá len tými tvrdeniami žiadateľa, ktoré sám označil za dôvody, pre ktoré žiada o medzinárodnú ochranu a tieto označí ako nie azylovo relevantné.

31. Posúdeniu z pohľadu možnej existencie skutočnosti relevantnej z hľadiska možného udelenia niektorej z foriem medzinárodnej ochrany mala byť preto podrobená aj tá časť výpovede zo dňa 5.5.2016, v ktorej žalobca okrem iného uvádzal, že v minulosti (v roku 2014) nemal v úmysle opustiť územie Slovenska, ale bol násilne zadržaný do inej krajiny (asi do Poľska), kde bol prinútený pracovať na mieste, kde sa pestovala marihuana, odkiaľ sa mu asi po mesiaci podarilo utiecť a v súvislosti s tým informácia o tom, že žalobca bol zaradený do programu podpory obetí obchodovania s ľuďmi. Napriek tomu, že žalovaný správny orgán o tejto skutočnosti (O zaradení osoby do programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi podľa čl. 4 nariadenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 180/2013) z oznámenia Prezídia policajného zboru Úradu hraničnej a cudzineckej polície zo 6.6.2016 vedel a o tvrdenom zadržaní do inej krajiny sa zmienil aj vo svojom rozhodnutí, týmito okolnosťami sa bližšie nezaoberal, pre svoje rozhodnutie nevyvodil z nej žiadny záver resp. z jeho rozhodnutia to nevyplýva, napriek tomu, že zo smerníc Európskeho parlamentu a Rady (č. 2013/33/EÚ „príjmacia smernica“, č. 2011/95/EÚ „kvalifikačná smernica“) vyplýva, že obeť obchodovania s ľuďmi sú zaradené do skupiny tzv. zraniteľných osôb (č. 21 „príjmačej smernice“), ktorých osobitná situácia má byť pri posudzovaní obsahu medzinárodnej ochrany zohľadnená (č. 20 ods. 3 „kvalifikačnej smernice“)

32. S týmto súvisí sťažnostný bod sťažovateľa vytykajúci neaplikovanie ust. § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. napriek povinnosti žalovaného podradiť sťažovateľom tvrdené skutočnosti pod príslušný dôvod pre udelenie azylu, ktorým má byť v zmysle jeho argumentácie práve ust. § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. (udelenie azylu z humanitných dôvodov), ku ktorému kasačný súd uvádza :

33. Podľa § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

34. Aj keď možno súhlasiť, že „ v zmysle platnej právnej úpravy na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a je teda na úvahe správneho orgánu, ako rozhodne. Treba však pripomenúť, že zákonným ustanovením (§ 9 zákona o azyle) nebola odporcovi zverená ničím neobmedzená voľná úvaha pri rozhodovaní, či udelí alebo neudelí azyl z humanitných dôvodov. Odporca pri použití voľnej úvahy musí rozhodovať tak, aby bola zachovaná právna istota a predvídateľnosť postupu správneho orgánu v súlade so zákonom a medzinárodnými dohovormi, ktorými je SR viazaná“ (rozsudok NS SR sp. zn. 1 Sža 12/2010) je potrebné v tejto súvislosti opakovane zdôrazniť, že „žiadosť o poskytnutie medzinárodnej ochrany posudzuje správny orgán na základe skutočností, ktoré uvedie žiadateľ alebo ktoré vyjdú počas správneho konania najavo a to z hľadiska všetkých zákonných foriem tejto ochrany, ktoré sa k týmto skutočnostiam vzťahujú“ (rozsudok NSS sp. zn. 5 Azs 6/2010), preto nie je správny záver, podľa ktorého nie je potrebné sa možnosťou udelenia azylu z humanitných dôvodov zaoberať, ak o neho žiadateľ výslovne nežiada. Správny orgán postupujúc v súlade so zásadou individuálneho posudzovania žiadosti o udelenie medzinárodnej ochrany sa v rámci ústavných mantinelov môže pohybovať relatívne voľne v medziach správneho uváženia a pokiaľ je v žiadosti obsiahnutý humanitárny prvok musí sa s touto skutočnosťou vysporiadať a vysvetliť dôvody, ktoré ho viedli k prijatému záveru v odôvodnení svojho rozhodnutia. Aj keď právna teória a sudy plne rešpektujú oprávnenie správneho orgánu ustáliť v konkrétnom prípade naplnenie obsahu pojmu „humanitný dôvod“ a podriať ho pod ust. § 9 zák. č. 480/2002 Z.z. , aj takýto záver nie je vylúčený z posúdenia súdom z hľadiska, či nevybočil z medzí a hľadísk stanovených zákonom (§ 27 ods. 2 S.s.p), či bol v súlade s pravidlami logického uvažovania a či predpoklady takéhoto úsudku boli zistené riadnym procesným postupom (rozsudok NSS 5 Azs 105/2004).

35. Vzhľadom na to, že žalovaný v odôvodnení svojho rozhodnutia neuviedol žiadne úvahy alebo závery týkajúce sa skutočnosti, že žalobca mohol byť z dôvodu jeho zaradenia do programu podpory obetí obchodovania s ľuďmi považovaný za osobu z kategórie tzv. zraniteľných osôb, odôvodňujúcu prípadnú možnosť udelenia azylu z humanitných dôvodov, možno dospieť k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v tejto časti nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

V.

36. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie v spojení s konaním, ktoré mu predchádzalo, trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

37. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti,

právo na náhradu trov tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p. (teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.